

Í dag

HITT KAPITALISTISKA SAMFELAG HÖ OG HIN KAPITALISTISKA OGNARRÆTTURIN

AT vera kapitalistur og kapitalistiskt fyrirtaksemi vil ekki einans siga at hava eina persónliga, men eina samfelagsliga stöðu í framleiðsluni. Kapitalurinn er samfelagslig framleiðsla og kann einans ala av sér, tá ið nógvir samfelagsborgarar, ja, í síðstu syftu allir borgarar samfelagsins virka saman. KAPITALURIN er í sér sjálvum ekki ein persónlig orka, men ein samfelagslig orka.

TÁ HÖ kapitalurinn verður gjörður til ogn samfelagsins, so er tað ekki persónlig ogn, ið verður gjörd til samfelagsogn, men einans eginleikin í ognini, ið verður broyttur; hann missir sín stættardám.

Í TÍ kapitalistiska samfelagnum er privati ognarrætturin ekki til fyrri niggju tiggjundapartar av borgarunum, hesin ognarrætturin er einans til í kraft av tí, at hann als ekki er til fyrri hesar niggju tiggjundapartar.

TÁ HÖ kapitalistunum dáma illa, at sosialistar á vissum økjum vilja sosialisera vissar ognir, vil tað siga, at teimum dámar illa, at avtíkin verður ein ognarrættur, ið er treytaður av, at hin stóra fjöldin av fólkinum er ognarleys.

Mangt

AKTUELT. Portugal og hjálndapolitikur tess hevur verið og er nógv umrøddur um allan heiminn. Portugal vil ekki undir umstøðum geva hjálndunum sjálfstýri, tiansheldur lata tey frá sær. Fólkin í hesum londum liva eitt neyðarsliv. Trældómur — tað er alt, portugisjar hava at bjóða teimum.

Undir SALAZAR-einræðinum heima í Portugal eru umstøðurnar ekki tær bestu. Livlíkindini eru tey verstu í Europu, og so illa er statt, at 40 pst. av fólkinum hvorki dugur at lesa ella skriva.

Vit skulu her endurprenta nøkur tøl, ið visa, hvussu lonarlíkindini og livikostnaðurin er. Lonirnar galda tey best løntu.

Skrivstovufólk um mánaðin:

Stjóri	1250.00 kr.
Deildarstjóri	825.00 —
Skrivstovumaður	585.00 —
Skrivstovuhjálpari	235.00 —

Arbeidsfólk um dagin:

Formaður	12.25 kr.
Fakherdur	10.00 —
Íkkl fakherdur	9.25 —
Kvinnur	5.50 —
Kvinnuleirngar	4.00 —
Hetta vóru lonirnar, og sum tað skilt	
eru tær í øllum førum ógvuliga lágar —	
tær lægstu í Europa. Her eru so nøkur	
dømi um livikostnaðin: k	
Harrakleðir (ódyrasta slag) 250.00 kr.	
Skógvar (ódyrasta slag) ...	45.00 —
Skjúrter (ódyrasta slag) ...	17.50 —
Kálvakjót pr. kg.	7.50 —
Fiskur pr. kg.	2.50 —
Klippifiskur pr. kg.	4.50 —
Breyð	1.70 —
Smør pr. kg.	10.00 —
Sukur (ringt slag) pr. kg.	1.70 —
Mjólk pr. l.	0.75 —

4,7 MILJ. KRÓNUR skulu 3 tey komandi árin nýst til útbýggjan av flogsambandinum í Grønlandi. Regluligt flogsamband innanlendis byrjaði í fjór og verða rektar av partafelagnum GRÖNLANDSELY. Tølini niðanfyrir visa, hvussuleiðis fólk í Grønlandi hava ferðast 2 tey seinastu árin, og hvat teir vænta í ár:

INNANLENDIS:	1959	1960	1961
Lofteigin	1300	5700	6300
Sjõeigin	5000	5900	6500

UTTANLANDS til og frá

Lofteigin	3300	5600	6200
Sjõeigin	4000	2100	2300

LAOS. Hver verður at vinna stríðið um Laos? Kommunistarnir ella Vestanveldini? Tað er ilt at siga; men Amerikumen hava í øllum førum gjørt sitt ítarsta fyrri at hjálpa (?) landinum. Síðan 1954 hava teir latið Laos fingið 2100 milj. kr. ella 1085 kr. uppá hvørt fólk í landinum, meira enn teir hava latið til nakað annað land í heiminum. Ein blaðmaður spyr: hvat er so komið burtur úr hesi miklu hjálpin til Laos, — landinn vil ongari jarnbreyt, ongari telefon og ongum lærdum fólki til umsingina?

— Jú, sigur hann, tá ein nærkast hovudsstaðnum fer ein at meta dollargrimum. Hver situr við róðrið? Smillandi gullaschbarónar! Síðan rakar ein við tær stóru plakatinar:

- »Keypið STUDEBAKER ...«
- »Keypið COCA-COLA...«
- »Keypið BUBBLEGUM...«

Og so í sjálvum hovudsstaðnum: Har eru tó 200 telefonir. Bert 20 eru nýtiligar. 5 biograf. 5 bankar. 1 tannlækni í hospital. 100 opiumshol. 100 bordellir og fleiri 100 ølstovur.»

BELGIA hevur fingið nýggja stjórn, har Lefevre úr Kristiliga sosiala flokkinum er forsætisráðharri og Paul Henri Spaak úr javnaðarflokkinum er varaforsetis- og uttanríkisráðharri. Kristiligi so siali flokkurin misti 281.154 atkvøður við seinasta val, hevði frammanundan 2.464.924 atkvøður og fekk nú 2.183.770 atkvøður. Javnaðarflokkurin vann 35.758 atkvøður, hevði 1.897.647 atkv. og fekk nú 1.933.405 atkv.

INN Í JÖRÐINA. Í lotuni kanna amerikanskir visindamenn nakað av feltum, grágrønum leiri og royna á tann hátt at fáa skil á plantuvokstrinum fyrri miljónum av árum síðani. Hetta leiðið hava teir fingið hendur á við at bora djúpt inn í jarðskorpuna.

Teir byrja ikki á landjörðini, men niðri á havbottinum, tí har er jarðskorpat tynst, bara 3000 km. Teir ætla nú at seta í verk boringar, ið skulu

SOSIALURIN Viðmerkingar

UMSETINGARSKATTURIN

Tað hevur verið framhildið — m.a. av fólkaflokksmonnum á tingi — at umsetingarskatturin verður at skaða føroyska framleiðslu.

Umsetingarskatturin verður roknaður av fakturaprisinum. Hann verður tí ongatíð at muna størvegis, tá talan er um tey ódyraru rávænni til hina føroysku framleiðsluna, men meira munandi; tá talan er um tær liðugt gjördu og dyr aru innflutningsvørurnar.

Umsetingarskatturin verður tí ikki at nerva føroysku framleiðsluna; men tvørtur ímóti at gera hana betri kappingarføra við tær útlendskt framleiddu vørurnar.

Tá fólkaflokksmenn eru ímóti umsetingarskattinum, ert vert at minna á, at tað ikki er so langt síðan teir komu við uppskoti um verjutoll ein okurtoll á m. a. neyðsynjarvørur, ið eru undantiknar umsetingarskattinum. Hesin tollur vildi rakt tey einstøku húsarhaldini ógvuliga meint og skert livlíkindini; men tað var kanska eisin ætlanin, tí sum kunnugt er fólkaflokkurin ímóti øllum lønarbatum samsvarandi dýrtíðini.

vera so djúpar, at teir koma heilt inn í hitt flótandi tilfarið í knøttinum. Hesar boringar vilja hava til úrsítt, at teir visu kunnu siga mannaættini frá, hvussu plantulivið var í fyrndini, langt áðrenn menniskjan var til.

ÍSLENSKU HANDRITINI. Nú er so avgjört, at íslendingar skulu fáa stóran part av handritinum, ið verið hava í varðveislu í Keypmannahavn aftur. Ikki fáa teir rættuliga olli, men tey týðningar mestu. Um hetta sigur dansk professorin Fr. Nielsen:

— Einkelt at tí, ið framfort er til verju fyrri at íslensku handritini verða verandi í Danmark, er haldbart. Vit hava ikki vundið tey, ikki stolið tey, hava ikki rætt hins sigrandi at hava tey. Vit hava fingið tey sum gávu, men gávan var ikki send til Danmarkar, men til herða háskúla Íslands og Danmarkar.—

SJÁLVMORÐ IKKI BROTSGERÐ. Nú um dagarnar var ein bretsk lög avtíkin, ið segði, at sjálmorð var ein brotsgerð. Henda lógin var í síni tíð gjörd av konginum Edgar (944—975).

Heilt upp til 1824 vóru tey, ið tóku seg sjálvan av dögum, jarðað á tann hátt, at ein steinur varð lagdur niður, yvir andlítið og ein peli sligin niður gjøgnum hjarta hins deyða. Heilt upp til 1882 var tað fóst regla, at tey, skuldu jarðast á náttartíð.

SJÓMANNSSOGA. Sjómaður var ríkin uppá land á einari óbygdari oyggj og hevði verið har í 1 ár. Ein morgunin rakti hann við, at ein óvanliga vøkur kvinna kom rekandi móti oynni á einari tunnu. Tunnan rak á land.

— Halló, rópti gentan, hvussu teingi hevur tú verið her.

— Eitt heilt ár, svaraði sjómaðurin.

— Tað var ræðuligt, helt lín vakra moyggjin. So kann eg geva tær heimsins størstu lukku.

— Nei, tú lýður, rópti sjómaðurin. Er tað sutt— er ol í tunnini?

— Ja, hann var so rúskur og fermur, at tað skuldi ikki undra meg, um hann kom sýklendi til sína egnu jarðarferð.

ey Qað

KVØÐULJÓMAR.

Tað er ikki bara í Føroyum, at tey »stónlistamentaðu« hava ilt eyga á kvøðu ljómasendingunum í útvarpinum. Í Danmark er á sama hátt. Um hetta sigur hin kendi útvarpsmaðurin VOLMER SØRENSEN frá undirhaldsdeildini í danska útvarpinum:

»... det man kan kalde den kulturelle dobbeltmoral, alle hylkere, der tager forægt afstand fra let underholdning og går til kammermusik uden at begribe, hvad det er, de hører. Jeg har fanget mange af dem. De kritiserer f. eks. ønskekoncerterne og bebrejder os at vi sender »den slags.« Så plejer jeg at spørge dem, om de selv har sendt ønsker ind. Det har de aldrig! De overlader altså trygt til folk med »dårligere« smag, end de selv bilder sig ind at have, at vælge, hvad der skal sendes.«

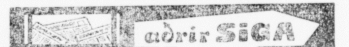
»HANDILSMORALUR«, ja soleiðis eitur ein grein av tí, ið vit dagliga festa saman undir heitinum »moralure. Um hesa moral-grein er almikið sagt og skrivað av kendum monnum. Her eru nøkur brot:

»... HVI gera ovurdýrar bilar, ið eru so ringir, at teir einans halda í 4 ár, tað væl ber til at gera haldgóðar bilar og hartil sera ódyrar.«

»... EIN metir stóðugt ein miljónur eftir tí, at hann er miljónurur, líta undrunarsom at honum, heldur enn at spyrja, hvussu hann er vórðin miljónurur.«

»... NÚ er framleiðslan tessverri vorð in miðdeplulin, t.v.s., at menniskjan ein ans er eitt amboð til at halda hjólonum malandi og ikki malíð fyrri framleiðsluni.«

»... HANDILSMORALUR hevur bert eitt mál: pengar! «

»DIMMALETING« er í ringum hýri tí ein lögtingsmeirality fyrri setan av varabísp. Hovudsábyrgdin verður legd á 2 tingmenn, ið blaðið sigur eru limir av baptista-samkonuni. Dimmaletting sigur m.a.:

»Tveir fjórveldisbaptistar Jógvan Høgnesen og Frederik Hansen bjargaðu meirality fyrri lögmanns-uppskotinum — annars hevði tað fallið.«

Blaðið óttast fyrri, at næsta stigði »erður at yvirtaka kirkjuna; tá henda yvirtøka verður framd, verður neyðugt at áleggja kirkjuskatt. Um hetta verður sagt:

»... verður einki at forða fyrri, at tann komandi kirkjuskattur eisini kemur at verða álagdur baptistameinigeitunum í Føroyum, sum við Jógvan Høgnesen og Frederik Hansen's avgerandi atkvøðum fyrri bispinum hava fingið moralska ábyrgd fyrri hesi kirkjulegu nýskipan.«

TAD ER VERULEIKI
AT fólkaflokkurin og fjórveldisflokkurin hóast alt eru so góðir sambandsflokkar, at teir ikki vilja uppi eitt landstýri, har ikki sambandsmaður er lögmaður; tí tá teir fyrri tveimum árum síðan segdu seg til reinar at skipa landstýri saman við javnaðarflokkinum og sambandsflokkinum, legdu teir dent á, at hetta var: TREYTAÐ AV AT KR. DURHUUS VERÐUR LÖGMAÐUR.